

مرند اۆيكو

## Mərənd öykü



Qavalçı

Həmid arğış

Web address:[www.marand-oyku.arzublog.com](http://www.marand-oyku.arzublog.com)

Facebook:[www.facebook.com/marandoyku](http://www.facebook.com/marandoyku)

Email:[rezaaydin491@yahoo.com](mailto:rezaaydin491@yahoo.com)

Qavalçı  
Həmid arğış  
Köçürən:süsən rəzi

Xiyavanın başından kirli və çirkli paltar géyinmiş bir arıq, qısa boylu, qartal burunlu kişi dar bir küçeye döndü. Boozarmış kotu, yamaqlı qara şalvarı onun yoxsul olduğunu aydın göstərirdi. Habéle, qırışmış üzü, yaşının elliden artıq olduğunu bellendirirdi. Başındakı çal papağının da, özuce eskiliyi varidi! Bir çiyindən çoxlu iple bağlanmış elek, o biri çiyindən ise, néçe qaval aslanmışdı. Qırışıq çatlı ellerinde kiçik, ancaq gözəl elvan minciqlar ve ince helelelele bezenmiş bir qaval oynayırdı...

Küçeye girdikde qavalı dillendirdi. Onun barmaqlarının terpenmesile qaval terennüme gelir, helqelerle minciqların sesile ürek séven bir ses calanırdı küçeye. O, qavalı sesile yanaşı ucadan bağıırdı:

“Ay elek, göy elek”

Hele onun küçeye gelmesinden çox ötmeden, küçü camaatla doldu. Évden çıxan qavalçıya sarı gédirdi. Arvadlar, uşaqqlar, évde qalıb işe géteyen kişiler...

Hamı onu tanırdı. O hemişe elek, şetre ve qaval satmağa şeherin küçelerinin bir çoxuna baş vurardı. Otuz il idi o bu yolları gelib gédirdi. Etraf kendlerde bile onu tanıyır, onu görende sévinclle qarşıluyır, her zaman da, delisov davranışına göre gülünce tutardılar... Arvadların biri :“Héy, teyyre! Biraz uç...”- Ucadan dédi.

Esil adı “Qulam” olsa da bile, cemaat terefinden Teyyare seslenen elek-xelbir satan kişi: -Ayaqlırım ağrır, uçanmıram!...- Dédi.

Qulam uçmaq iüteyen zaman ellerini etrafa açıb süretle qaçaraq, sağ-sola eyilir, gahdan da göye sıçrayırdı.

Uşaqqların birinin sesi qalxdı:

-Niye çalmırsan?! Çal!

Teyyare-nin yanında duran gövdeli kişi, bir qara pul qoydu onun ovucuna. Teyyare téz pulu atdı kotunun cibine. Sonra arıqlıqdan qırılan barmaqlarını ustalıqla qavalın gövdesine çaldı.

Qavalın könülləri oxşayan sesi küçeyə yayıldı. Arvad-uşaqların bezisi durduqları yérde, beailəri de qaş-gözlerilə oynayırdılar...

Qavalçı gétmek istediyyinde kişilərin biri:

-Béş Tümen véirəm uçasa!-Dédi.- Bax! Burdan küçenin başınadək.

-Axı ayaqlarım ağrır...uça...

Qavalçı étiraza qalxsa da, kişi saymadan sözüni kesdi:

-Qırcanma daha!...Gel tut!-Déyib, pulu oonun ovucuna basdı.

Teyyare pulu cibinə atdı. Bélini berkitdi. Eleklerle qavalları çiyinə asdı. Ellein açdı.

-Qaç! -Déye bağırdı kişi.

Süretlə qabağa qaçan, gahdan sağ-sola eyilən Teyyarenin ardıca cemaatin alqışlı sözləri duyulurdu:

-Héy Teyyare uç!...

-Daha qrtıq atlan...Hoooy be niye hayle...

-Yéyin qaç!...Sağol.

Teyyare cemaatin alqışlarını duyduqca daha yéyin qaçmağa can atırdı. Gahdan da göyə atılırdı.

Ancaq küçenin başına çatıb döngeni dönerkən dayandı... Nefesi kesilirdi. Néçe defe derindən tövşedi...

Biraz orda dayandıqdan sonra, yavaş-yavaş addımlayıb yola düşdü. Yolda elindəki qavalla özünü yélpikleyirdi. İki küçeden kéçib, géniş bir küçeyə girdi. Küçenin ortasında xéylek adam toplanmışdı. Onlar, çalıb oxumaq sesi gələn évin önündə dayanmışdılar.

Cemaatin arasından bir ses qalxdı:

-Héy ora baxın...Teyyare gelib!...

-Niye çalmırsan?!...Toydu- Dédi biri.

Onun ardıca başqa bir ses qalxdı:

-Téz ol!

Néçe nefer ona qara pul atdılar.

-Şad hava çal!... Oyun havası... Azərbaycan havası!

Qurdyemiş dişləri dışarı çıxdı. Yéyin yéyin pulları yığdı.qavallı ellerində oynatdı. Bir keredə, Qulam ya cemaatin sözüce Teyyare-nin senetkar elleri qımıldanıb, qavalın könül

oxşayan sesi küçeye yayıldı. Teyyare çala-çala addımlayıb yola düşdü.

Néçe saniye kéçmeden küçeden dışarı çıxdı. Ancaq hele de qavalı çalırđı...Herden ise sévincinden başını bulayırdı.

Başqa bir dar küçeye girdi. Küçenin oobiri başında xéylek adam toplanmışdı.

“Yéne élebil pul-mul qismet olacaq...Bazar xoşdur.”

Qulam bu fikirle cemaata yanaşdıqca, barmaqlarını daha da güçluce qavalın gövdesine çalırđı.

Qavalın şad ve oynaq havası bir küçe oyanacan gédirdi. Teyyare onlara çatdıqda, hamının sakit ve qanlı gözlerle hürüt-hürüt baxdığını gördü...onun dövresini hirsli ve sinirlenmiş qiyafeler almışdı. Birden cemaatın arasından cingiltili bir ses qalxdı:

-Boğun o qudurğan haramzadanın sesini!

O sesin ardıca néçe nefer cemaatdan ayrılıb ona sarı yumuldular. Hele Qulam dayanıb ya qaçmaq qerarına varmadan qavalın yırtılma sesi onu özüne getirdi...

Teyyare-nin sinesine bir yumruq deydi. Onun dalıca qarnından tutan tepik onu dalı aşırđı. Néçe tepik-yumruq başından ve bedeninden tutdu... ağırdan torpağın içinde éşinirdi...

Daldan bir ses qalxdı:

-Yéter! Edeb oldu daha. Artıq yadında qalar ölü meclisinde qaval çalıb oynaqlamazlar!...

Üzerine yumulanlar géri çekildiler. Teyyare çox çetinlikle özünü yerden qovzayıb, ayağa durdu... Dünya başına fırlanırdı. Yalnız bir addım ata bildi. Ayağı qavalların ipine ilişib başı üste yére gétđi. Cibine tökdüyü pullar üstünü düşdü.

O, terpenmeyirdi. Nefes de almırdı... Qulam, ya da qanadları sınımış Teyyare oonların tepik-yumruqları altında ölmüşdü